

**DÖDSSÅR**, n. 3. Sår, som medför döden. — *Syn.* Banesår.

**DÖDSSÅNG**, f. 2. Sång, hvori en döende ligger. *Ligga på d-en.* — *Syn.* Dödsbädd.

**DÖDSSÄTT**, n. 3. 1) Det sätt, hvarpå någon dör. *Hans d. var rysligt, ty han förbrändes genom kakelugnsceld, som fattat i hans kläder.* — 2) Olika sätt, hvarpå en människa kan dö. *Drunkning påstås vara ett af de lindrigaste bland alla d.*

**DÖDSSÖMN**, m. 2. sing. 1) Sömn, hvarpå döden följer. — 2) (fig.) Se *Dödsdvala*.

**DÖDSTANKE**, m. 2. pl. — *tankar.* Tanke på döden och dermed sammanhängande ämnen.

**DÖDSTECKEN**, n. 3. Tecken hos en sjuk, hvilket utvisar, att döden är nära.

**DÖDSTIMMA**, f. 1. Se *Dödsstund*.

**DÖDSTYSTNAD**, f. 3. Tystnad, så djup som i grafven.

**DÖDSÅNGEST**, f. 3. 1) Den plågsamma känsla, en döende har till följn deraf, att andedrägten allt mer försvåras. — *Syn.* Dödsqual. — 2) (fig.) Ytterlig ångest, fruktan.

**DÖDSÅR**, n. 3. Det år, då någon dött eller kommer att dö.

**DÖDTID**, m. 3. sing. (sjöt.) Tidvattnet under månens första och sista kvarter, då det är hvarken så högt, lågt eller hastigt, som vid springtid eller under ny- och fullmåne.

**DÖDULL**, f. 2. sing. Ull, klippt af döda får.

**DÖENDE**, part. pres. af *Dö*. Brukas som adjektiv, i den fig. bemärkelsen af: Slocknande, småningom aftagande i styrka, upphörande, t. ex.: *En d. eld, lampa; en d. röst, stämma.*

**DÖF**, a. 2. 1) Till följn af naturfel eller sjukdomsorsak beröfvad hörselsinnets bruk. *D. på ena örat, på begge öronen. Något, mycket, alldeles d.* — Bildar sammansättningen *Stendöf*. — 2) (fig.) Som icke vill lyssna till hvad som säges, anføres. *D. för alla skäl. D. för sanningen. Han förblef d. för mina böner.* — *Syn.* Obeveklig.

**DÖFDRYCK**, m. 3. Dryck, som bedöfvar kroppslig smärta, lidanden.

**DÖFHET**, f. 3. Egenskapen att vara döf.

**DÖFNING**, f. 2. 1) Verknigen, hvarigenom någon döfvas. — 2) Tillstånd, hvarunder smärta, värk o. s. v. är döfvad. — *Ss.* *D-stillstånd*.

**DÖFSTUM**, a. 2. På en gång både döf och dum, utan förmåga att höra och tala. — Brukas allmänt som substantiv, t. ex.: *En d.; de d-mme vid Manilla; Institutet för de d-mma.* — *Syn.* Döf och dum.

**DÖFVA**, v. a. 1. 1) (egentl., mindre brukl.) Göra döf, lomboörd. *Det förfärliga bullret d-r mig alldeles. D. någon med sitt prat,* utledsna, förvirra honom dermed. — 2) (fig.) Försvaga, sakta, stilla, lindra. *D. en ton. Detta medel d-r smärtan, värken. D. en känsla,* ej låta den göra intryck, undertrycka den. *D. sitt samvete, d. samvetets röst,* ej lyssna till samvetets varning, förebråelser. — *Syn.* Se *Sakta*.

**DÖFVANDE**, n. 4. Handlingen, då man döfvar; verknigen, då något döfvas. *Jfr. Döfva.* — *A. p. 1.* (fig.) Säges om mycket starka ljud, hvaraf man blir lomboörd. *Ett d. buller.* — 2) (med.) Som saknar, stillar värk. *Ett d. medel.* — *Syn.* Smärtstillande.

**DÖFVARE**, m. 3. Se *Sordin*.

**DÖFÖRA**, n. 4. sing. Brukas endast i det familjära uttrycket: *Slå d-t till,* vara döf för

någons anförda skäl, framställningar, invändningar, böner, o. s. v.

**DÖLJA**, v. a. 2. (Impf. *Dolde* o. *Döljde*. Sup. *Dolt* o. *Döljt*.) 1) Undångömma någon på ett ställe, för att skydda honom för förföljelse, efterspaning, o. s. v. *D. någon för hans fiender, för efterspaningar. D. någon i en källare.* Man säger äfv. *D. undan, t. ex.: D. någon undan polisens efterspaningar.* — *Syn.* Hålla dold, gömd, Undångömma, Undansticka. — 2) Gömma något på ett ställe, för att det icke må upptäckas af andra. *D. farliga papper, tjufgods.* I denna bem. brukas hellre: Gömma, Undandölja. — 3) (i utsträckt bem.) Hindra att synas. *Ett förhånge dolde, hvad der innanför var. Mörkret dolde trupperns marsch.* (Fig.) *Denna råa yta d-ger en stolt och ädel själ.* — *Syn.* Fördölja, Undandölja, Undångömma, Förborga. — 4) (fig.) Hålla hemlig, göra hemlighet af, förtiga. *D. sina fel, sina afsigter, planer, förhåfvanden, sin harm, sina känslor, sina tankar. Jag kan ej d. för er, att det oroar mig på det högsta.* — *Syn.* Göra hemlighet af, Förhemliga, Fördölja, Förtiga. — *D. sig, v. r. 1)* Gömma sig på ett ställe, för att undandra sig förföljelse, efterspaning, o. s. v. *D. sig i en källare, på en vind, bakom en klippa. D. sig för sina fiender.* Man säger hellre: Gömma sig, Gömma, dölja sig undan, Hålla sig undan, Undansticka sig. — 2) (fig. om saker) Förborgas. *Stolthet d-ger sig under denna ödmjuka yta.* — *Syn.* Döljas, Fördöljas, Ligga gömd, dold, Gömma sig, Vara dold, förborgad, o. s. v.

An m. Böningsformerna *Döljde* och *Döljt* brukas icke gerna i bem. 1, 2 o. 3.

**DÖLJANDE**, n. 4. Handlingen, då man döljer, då någon eller något döljes.

**DÖLJARE**, m. 3. (föga brukl.) En, som döljer. Bättre *Fördöljare*.

**DÖMA**, v. a. o. n. 2. 1) (neutralt) I egenskap af domare afgöra en rättgångssak, en rättstvist. *D. i ett mål, en sak, en process. D. rättvist, opartiskt, orätt. D. i sista instansen.* — *Syn.* Fälla, afkunna, afsäga dom, Afdöma en sak, ett mål, Sitta domare. — b) (aktivt) I egenskap af domare förklara en part skyldig eller oskyldig, samt bestämma för honom utgången af målet. *D. någon skyldig, brottslig, saker till ett brott, en anklagelse. D. en tilltalad fri. D. någon till straff, till böter, till fästningsarbete* (förkortadt: *fästning*). *Han blef dömd till döden för mord. D. en missdådare till galgen, till spöslitning. D. någon att hängas, halshuggas, schavolltera, lida kroppsstraff. Han har nu blifvit dömd och skall om få dagar undergå sitt straff. D. någon af med något,* som domare afgöra, att han måste afstå det åt någon; äfv. förklara dertill oberättigad, t. ex.: *D. någon af med en egendom, med äran.* — *Syn.* Sakfälla, Fälla åt saken, Döma skyldig. — c) (aktivt o. neutralt) Säges äfv. med afseende på den dom, som Gud föreställes fälla mellan eller öfver menniskor. *Må Gud d. mellan oss, i denna sak. Gud har d-t honom,* straffat honom. *Gud skall komma att d. lefvande och döda.* — 2) (neutralt) Såsom skiljedomare afgöra en enskilt tvist. *Låt oss taga en skiljedomare att d. mellan oss, i saken.* — 3) (aktivt, om person) Bedöma. *Ni dömer honom allt för strängt. D. andra efter sig sjelf.* — 4) (neutralt) Fälla ödmöde. *D. i en sak, om, öfver något. D. illa i allt. D. väl, illa om någon. Man bör alltid d. väl om*